

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
SENATO KARARI

KARAR TARİHİ	OTURUM NO	KARAR SAYISI
30.07.2021	08	14

Üniversitemiz Senatosu Rektör Prof. Dr. Cem ZORLU'nun başkanlığında toplanarak aşağıdaki kararı almıştır.

KARAR 2021/08-14:Üniversitemiz Bilimsel Yayınlar Koordinatörlüğü'nün 28.07.2021 tarih ve 69161 sayılı yazısı ve ekleri görüşüldü.

Üniversitemiz "Necmettin Erbakan Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" nin aşağıdaki şekliyle kabulüne oy birliği ile karar verildi

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN
ETİĞİ YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM
Genel Hükümler

Amaç

Madde 1- Bu Yönergenin amacı; Necmettin Erbakan Üniversitesi bünyesinde yapılacak olan her türlü bilimsel araştırma, çalışma, yayın ve diğer etkinliklerde uyulması gereken bilim etiği normlarını tanımlamak ve Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği kurullarının görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

Madde 2 -1

- a) Üniversite mensuplarınca veya ilişkisine bakılmaksızın kişilerce yürürlükteki mevzuat hükümleri uyarınca akademik unvanların elde edilmesi aşamasında ve sonrasında yapılan her tür bilimsel araştırma ve çalışmalar ile gerçekleştirilen bilimsel etkinlikler, desteklenen ve/veya yürütülen bilimsel araştırma-geliştirme projeleriyle ilgili araştırma etiği konularını,
- b) Lisansüstü eğitim sırasında yapılan tez ve bilimsel yayınlar ile yürütülen bilimsel araştırma-geliştirme projeleriyle ilgili araştırma etiği konularını,
- c) Yurtiçinde ve yurtdışında her çeşit basın, görsel ve işitsel yayın organlarında

yayımlanan ya da yayımlanmak üzere gönderilmiş olan her tür yayınla ilgili yayın etiği sorunlarını,

ç) Üniversitenin ve diğer kurum ve kuruluşların desteğinden yararlanmakta olan ya da yararlanmak üzere başvuran öğretim elemanları ya da araştırmacı kişi ve kuruluşlarla ilgili akademik etik konularının değerlendirilmesi işlemleri,

d) Üniversite mensuplarınca biyomedikal araştırmalarda kullanılacak deneklerde ve ekoloji ile ilgili çalışmalarda yapılan etik ihlallerini kapsar.

Dayanak

Madde 3- (1) Bu yönerge; 2547 sayılı Kanununun 24 üncü, 42 inci ve 65 inci maddeleri ile Yükseköğretim Kurulu Genel Kurul'unun 10.11.2016 tarih ve 2016.23.497 sayılı kararı ile yürürlüğe giren Yükseköğretim Kurulu Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 – (1) Bu Yönergede geçen;

a) **Üniversite:** Necmettin Erbakan Üniversitesi,

b) **Rektör:** Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörünü,

c) **Rektörlük:** Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörlüğünü,

ç) **Senato:** Necmettin Erbakan Üniversitesi Senatosunu,

d) **Yönetim Kurulu:** Necmettin Erbakan Üniversitesi Yönetim Kurulunu,

e) **Etik Kurul:** Necmettin Erbakan Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulunu,

f) **Başkan:** Etik Kurul Başkanını,

g) **Üye:** Etik Kurul Üyesini,

ğ) **Denek:** Üzerinde araştırma, inceleme, deney veya değerlendirme yapılan canlı varlıkları,

h) **Yayın Etiği:** Bilimsel araştırma, yayın ve etkinliklerin ulusal ve uluslararası kabul gören bilimsel bilgi üretimi, özen, dürüstlük, açıklık, nesnellik, tarafsızlık, güvenilirlik, hakkaniyet ve saygı ilkelerine uygun olarak gerçekleştirilmesi, raporlanması, sunulması ve yayınlanmasını,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM
Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine
Aykırı Eylemler

Madde 5- (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı eylemler şunlardır:

- a) **İntihal:** Başkalarının özgün fikirlerini, metotlarını, verilerini veya eserlerini bilimsel kurallara uygun biçimde atıf yapmadan kısmen veya tamamen kendi eseri gibi göstermek,
  - b) **Sahtecilik:** Bilimsel araştırmalarda gerçekte var olmayan veya tahrif edilmiş verileri kullanmak,
  - c) **Çarpıtma:** Araştırma kayıtları veya elde edilen verileri tahrif etmek, araştırmada kullanılmayan cihaz veya materyalleri kullanılmış gibi göstermek, destek alınan kişi ve kuruluşların çıkarları doğrultusunda araştırma sonuçlarını tahrif etmek veya şekillendirmek,
  - ç) **Tekrar yayım:** Mükerrer yayınlarını akademik atama ve yükselmelerde ayrı yayınlar olarak sunmak,
  - d) **Dilimleme:** Bir araştırmanın sonuçlarını, araştırmanın bütünlüğünü bozacak şekilde ve uygun olmayan biçimde parçalara ayırıp birden fazla sayıda yayımlayarak bu yayınları akademik atama ve yükselmelerde ayrı yayınlar olarak sunmak,
  - e) **Haksız yazarlık:** Aktif katkısı olmayan kişileri yazarlar arasına dâhil etmek veya olan kişileri dâhil etmemek, yazar sıralamasını gerekçesiz ve uygun olmayan bir biçimde değiştirmek, aktif katkısı olanların isimlerini sonraki baskılarda eserden çıkartmak, aktif katkısı olmadığı halde nüfuzunu kullanarak ismini yazarlar arasına dâhil ettirmek,
- (2) Diğer etik ihlal türleri şunlardır:
- a) Destek alınarak yürütülen araştırmalar sonucu yapılan yayınlarda destek veren kişi, kurum veya kuruluşlar ile bunların katkılarını belirtmemek,
  - b) Henüz sunulmamış veya savunularak kabul edilmemiş tez veya çalışmaları, sahibinin izni olmadan kaynak olarak kullanmak,
  - c) İnsan ve hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalarda etik kurallara uymamak, yayınlarında hasta haklarına saygı göstermemek,
- ç) İnsanlarla ilgili biyomedikal araştırmalarda ve diğer klinik araştırmalarda ilgili mevzuat hükümlerine aykırı davranmak,
- d) İncelemek üzere görevlendirildiği bir eserde yer alan bilgileri eser sahibinin açık izni olmaksızın yayımlanmadan önce başkalarıyla paylaşmak,

- e) Bilimsel araştırma için sağlanan veya ayrılan kaynakları, mekânları, imkânları ve cihazları amaç dışı kullanmak,
- f) Dayanaksız, yersiz ve kasıtlı olarak etik ihlal isnadında bulunmak,
- g) Bilimsel bir çalışma kapsamında yapılan anket ve tutum araştırmalarında katılımcıların açık rızasını almadan ya da araştırma bir kurumda yapılacaksa ayrıca kurumun iznini almadan elde edilen verileri yayımlamak,
- ğ) Araştırma ve deneylerde, hayvan sağlığına ve ekolojik dengeye zarar vermek,
- h) Araştırma ve deneylerde, çalışmalara başlamadan önce alınması gereken izinleri yetkili birimlerden yazılı olarak almamak.
- ı) Araştırma ve deneylerde mevzuatın veya Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin ilgili araştırma ve deneylere dair hükümlerine aykırı çalışmalarda bulunmak.
- i) Araştırmacılar ve yetkililerce, yapılan bilimsel araştırma ile ilgili olarak muhtemel zararlı uygulamalar konusunda ilgilileri bilgilendirme ve uyarma yükümlüğüne uymamak,
- j) Bilimsel çalışmalarda, diğer kişi ve kurumlardan temin edilen veri ve bilgileri, izin verildiği ölçüde ve şekilde kullanmamak, bu bilgilerin gizliliğine riayet etmemek ve korunmasını sağlamamak,
- k) Akademik atama ve yükseltmelerde bilimsel araştırma ve yayınlara ilişkin yanlış veya yanıltıcı beyanda bulunmak,
- l) Uluslararası kabul görmüş listelere göre (Beall, Cabell vb.) yağmacı (predatory) olarak tanımlanmış dergilerin yayımlanma faaliyetlerinde bulunmak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurullarının Oluşumu, Görevleri, Çalışma Usul ve Esasları

Kurulların oluşumu

Madde 6–

- (1) Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulları; “sosyal ve beşeri bilimler, sağlık bilimleri ve fen ve mühendislik bilimleri” alanlarında oluşturulur. Bu kurullar yükseköğretim kurumlarının ilgili bilim alanlarında görev yapan profesör unvanına sahip öğretim üyeleri arasından iki yıllık süreyle, rektör tarafından seçilen yedişer üyeden oluşur.
- (2) Kurul başkanı kurul üyeleri arasından Rektör tarafından seçilir. Başkanın görev süresi iki yıldır. Başkan, kurul üyeleri arasından bir kişiyi başkan yardımcısı olarak seçer. Başkanın katılmadığı toplantılarda başkan yardımcısı, kurul toplantılarına

- başkanlık eder. Başkanın görevinin sona ermesi veya herhangi bir sebeple başkanlıktan ayrılması durumunda aynı usullerle yeniden başkan seçilir.
- (3) Görev süresi biten bir üye aynı usulle yeniden atanabilir. İzinsiz ve özürsüz olarak üst üste üç veya toplamda beş toplantıya katılmayan ayrıca en az altı ay süreyle izinli olan üyenin, üyeliği kendiliğinden sona erer. Herhangi bir nedenle boşalan üyelik için, aynı usulle yeni üye atanır.
  - (4) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarının sekreteryası yükseköğretim kurumlarının hukuk müşavirliği tarafından yürütülür.
  - (5) Kurul, kurul üyelerden birini raportör olarak görevlendirir. Raportör, toplantı sonrası alınan kararları ve toplantı sonuç raporunu en geç 15 iş günü içinde düzenler. Dosya ile ilgili hazırlanan rapor, toplantıya katılan üyelerin tamamı tarafından imzalanır.
  - (6) Kurul üyelerinin haklarında etik ihlalinde bulduklarına dair kesinleşmiş bir adli veya idari karar bulunmamalıdır.
  - (7) Etik kurallarına aykırı eylemi tespit edilen etik kurulu üyesinin görevi, Rektörün bu konudaki kararının kendisine tebliği ile sona erer.
  - (8) Hukuki işlemler, üniversitenin hukuk müşavirliği ile koordineli yürütülür. Kurulun yazışmalarını ve arşiv işlerini yürütmek üzere bir sekreter, toplantı odası ve arşiv yeri ile kurulun ihtiyacı olan büro ve kırtasiye malzemeleri ve yazışma giderleri Rektörlük tarafından temin edilir. Büro hizmetlerinin ve başvuruların gündeme alınması ile ilgili işlemlerin aksamadan yürütülmesinden kurul başkanı sorumludur. Kurulun tüm yazışmaları başkan aracılığıyla yapılır. Ancak, kurum dışı yazışmalarda Rektörlüğün bilgisi ve onayı gerekir.

Kurulların görevleri

Madde 7 - (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarının görevleri şunlardır:

- a) Etik ihlal iddialarını incelemek; inceleme kapsamında Rektörlük aracılığıyla gerektiğinde bilirkişi veya uzman görüşü almak, ilgili kişi ve kurumlarla yazışmalar yapmak, bilgi istemek ve inceleme kapsamında gerekli diğer işlemleri yapmak,
- b) İnceleme sonucunda alınan kararları rektöre sunmak,
- c) Akademik, araştırma ve yayın etiği konularında muhtemel etik dışı eylemleri ortadan kaldırmak için, ilgili birim ya da kurum ve kuruluşlar ile iş birliği yaparak eğitici faaliyetler düzenlenmesini sağlamak üzere rektöre önerilerde bulunmaktır.

Etik kurullarının toplantı usul ve esasları

Madde 8 – (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulları üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve karar alır. Başkanın katılmadığı toplantılarda başkan yardımcısı, bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulları toplantılarına başkanlık eder.

- (2) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulları çalışmalarını bizzat yürütür. Ancak gerektiğinde alanında uzman bilirkişilerden görüş de alabilir.
- (3) Aşağıdaki kişiler bu düzenleme kapsamında yapılan incelemelerde bilirkişi ve uzman olarak görevlendirilemez:
  - a) İlgilinin lisansüstü tez danışmanları ve doçentlik jürilerinde görev almış öğretim üyeleri,
  - b) İlgilinin kendi üniversitesinde görev yapan öğretim üyeleri,
  - c) İlgilinin eşi ve üçüncü dereceye kadar (üçüncü derece dâhil) kan veya sıhrî hısımları,
  - ç) İlgili ile aralarında husumet bulunan kişiler.
- (4) İlgilinin çalıştığı bilim alanında öğretim üyesi bulunmaması halinde, en yakın bilim alanında çalışan öğretim üyeleri arasından bilirkişi görevlendirilebilir. Ayrıca etik ihlal iddiasının hukukî anlam ve kapsamına ilişkin olarak bir hukukçu bilirkişi de görevlendirilebilir. Birden fazla bilirkişi atanması halinde her bilirkişi ayrı rapor tanzim eder.
- (5) Bilirkişiler dosya kendilerine ulaştığı andan itibaren en geç bir ay içerisinde konuya ilişkin raporunu kendisine gönderilen örneğe uygun olarak hazırlayıp gönderirler. Bu süre bir defaya mahsus olmak üzere en çok bir ay uzatılabilir.
- (6) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulları üyeleri kendileriyle, kendilerinin daha önce birlikte çalışma yaptıkları kişilerle ve etik ihlalde bulunduğunu iddia ettikleri kişilerle ilgili etik ihlali iddialarının görüşüldüğü toplantılara katılamazlar.
- (7) Etik kurul gerekli gördüğü hallerde toplanır.
- (8) Toplantı kapalı usulde yapılır. Üyeler, inceleme konusu dosyaların içeriğini Kurul toplantısı dışında başkaları ile tartışamaz ve dosyaların içeriği hakkında bilgi veremez.
- (9) Toplantılar yüzyüze veya online olarak yürütülebilir.

Etik kurullarına başvuru ve kurulların çalışma esasları

Madde 9 – (1) Rektörlüğe ulaşan etik ihlal iddiaları, bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarında incelenir.

- (2) Söz konusu iddialar ile ilgili tüm bilgi ve belgeler bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarına iletilir.

- (3) Rektörlük yapılan her başvuru için ayrı dosya açar.
- (4) Rektörlüğe gönderilen ve etik ihlal iddiası içeren şikâyet ve ihbar dilekçelerinde, kişilerin doçentlik başvuru sürecinin devam ettiğinin de belirtilmesi halinde hakkında etik ihlal iddiası bulunan kişinin devam eden bir doçentlik başvurusunun bulunup bulunmadığı hususu Rektörlük tarafından derhal Üniversitelerarası Kurul Başkanlığından sorulur. Üniversitelerarası Kurul Başkanlığınca devam eden doçentlik başvurusunun bulunduğu bildirilmesi halinde iddialar ile ilgili tüm bilgi ve belgeler Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı'na da gönderilir.
- (5) Etik ihlali iddiası sebebiyle hakkında inceleme başlatılan kişilerden, iddialara ilişkin olarak, gerekli bilgi ve belgelerle birlikte yazılı savunmaları istenir. İlgili kişiler, savunma talep yazısının kendilerine ulaştığı tarihten itibaren on beş gün içerisinde savunmalarını vermedikleri takdirde, bu durumun savunma istem yazısında belirtilmesi koşuluyla, kurul, diğer bilgi ve kanıtlara dayalı olarak karar verebilir. Hakkında inceleme başlatılanlar, yazılı savunmalarını sunmak üzere iddiaları içeren belgelerin bir örneğinin kendilerine verilmesini talep etmeleri halinde, incelemeyi yürüten ilgili kurulca savunma istenmesi yönünde bir karar alınmaksızın da doğrudan yazılı savunmalarını sunabilirler.
- (6) Ancak bu halde bu kişilerden yeniden yazılı savunma istenmeden de incelemeye devam edilebilmesi için, iddiaları içeren belgelerin teslimine ilişkin tutanakta, teslim tarihinden itibaren on beş gün içerisinde savunmasını vermedikleri takdirde, diğer bilgi ve kanıtlara dayalı olarak karar verileceğinin açıkça belirtilmesi şarttır. Gerekli görülen hallerde savunma sözlü olarak da alınabilir.
- (7) Alınacak kararlar, ilgili bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulunda tartışmaya açıldıktan sonra oylanır ve kurul üyelerince imzalanır. Karara muhalif kalan üye, karşı oy gerekçesini yazmak zorundadır.
- (8) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarınca alınan nihaî kararlar inceleme raporu niteliğinde olup, bu kararlar onaylanmak ya da başka bir karar alınmak üzere rektöre sunulur.
- (9) Kurul üyeleri, uzman ve bilirkişiler yaptıkları incelemeyle ilgili edindikleri bilgi ve belgeleri açıklayamazlar.
- (10) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarının, inceleme sürecinde diğer kurum ve kuruluşlarla her türlü yazışmaları rektörlük aracılığıyla yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

İnceleme sonucunda yapılacak işlemler

- Madde 10 – (1)** Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı eylemlerde bulunduğu tespit edilen kişiler hakkında ilgili mevzuat uyarınca gerekli disiplin işlemleri ile diğer idarî, hukuki ve cezaî işlemler Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörlüğü tarafından yapılır.
- (2) Etiğe aykırı eyleme konu olan eserle daha önce akademik unvan elde edilmiş ise kişi hakkında yapılan işlemler sonucunda alınan etik ihlal kararı sebebiyle bu unvanın geri alınıp alınmayacağı hususu Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörlüğü tarafından değerlendirilir.
- (3) Etiğe aykırı eylemlerin gerçekleşmesi halinde asıl müellif, zarar gören veya hakları olumsuz etkilenen kişi ve kuruluşların rıza göstermesi ilgililerin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.
- (4) Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı bir eylemin tespit edilmesi halinde Üniversite tarafından ilgili yayının ortak yazarlarının görev yaptıkları kamu kurumuna da bilgi verilir.
- (5) Etik ihlal kararları en geç bir ay içerisinde Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına bildirilir.

Gizlilik

Madde 11- (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarının kararları, genel düzenlemeler dışında gizlidir, etik kurulların tespitleri hakkında bu Yönergede belirtilen kişi ve kuruluşlar ile başvuru sahibinden başkasına bilgi verilmez.

Zaman aşımı

Madde 12- (1)İntihal, sahtecilik ve çarpıtma şeklindeki etik ihlallerinde inceleme başlatılması herhangi bir süre sınırlamasına tabi değildir. Ancak bunların haricindeki etik ihlallerinde eylemin gerçekleştiği tarihten itibaren on yıl geçtikten sonra etik inceleme yapılamaz.

(2)İntihal, sahtecilik ve çarpıtma haricindeki diğer etik ihlallerinde, etik ihlal teşkil eden eylemin öğrenildiği tarihten itibaren iki yıl içinde etik inceleme başlatılmaması halinde etik ihlal iddiası incelenemez.

(3)Eserin tamamen veya kısmen tekrar yayımlanması ile akademik atama ve yükselmelerde kullanılması halinde yukarıda belirtilen zamanaşımı süreleri yeniden işlemeye başlar.

Kararlara İtiraz

Madde 13- (1) Kurul kararlarına karşı bir defaya mahsus olmak üzere, kararın tebliğinden itibaren yedi gün içinde, Üniversite Yönetim Kurulu'na itirazda bulunulabilir.

Yeniden inceleme

Madde 14 – (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarında daha önce incelenen ve esas hakkında bir karar verilen eserlere ilişkin aynı iddialarla yapılan başvurularda yeniden bir inceleme yapılamaz. Bu halde eserlerin ve eserlere ilişkin iddiaların tamamen aynı olduğunun ilgili bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarınca tespit edilmesi şarttır.

Etik İhlallerine ilişkin kayıtlar

Madde 15 –

- (1) Bu düzenleme kapsamında yapılan inceleme sonucunda alınacak kararlar yükseköğretim kurumu tarafından gizlilik ilkesine riayet edilmek suretiyle uygun bir şekilde dosyalanıp saklanır.
- (2) Doçentlik sınavına başvuruda bulunan adaylar dışında kalan kişiler hakkındaki bilimsel araştırma ve yayın etiğine ilişkin şikâyet ve ihbar başvuruları, iddiada bulunulan kişinin eylemi gerçekleştirdiği sırada bağlı bulunduğu yükseköğretim kurumunca değerlendirilerek karara bağlanır.

Yürürlük

Madde 16- (1) Bu Yönerge, Üniversite Senatosu tarafından kabul edildiği tarihten itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 17- Bu Yönerge hükümlerini Rektör yürütür.

